

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE**

z dnia 31 marca 2025 r.

**w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Wysoka Skarpa Rzeki Tywy”**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940) zarządza się, co następuje.

- § 1. Ustanawia się na okres 5 lat zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy”, położonego na terenie gminy Gryfino w powiecie gryfińskim, zwanego dalej „rezerwatem”.
- § 2. Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków zawiera załącznik nr 1 do zarządzenia.
- § 3. Opis sposobów ochrony czynnej z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań określonych zawiera załącznik nr 2 do zarządzenia.
- § 4. 1. Dla amatorskiego połowu ryb wyznacza się dwa odcinki brzegowe rzeki Tywy, o łącznej długości 1696 m,
2. Lokalizacja obszaru, o którym mowa w ust. 1 określona została na mapie stanowiącej załącznik nr 3 lit. a) do zarządzenia oraz opisowo w postaci wykazu współrzędnych, w tabeli stanowiącej załącznik nr 3 lit. b) do zarządzenia.
2. Na obszarze wymienionym w ust. 1 dopuszcza się wędkowanie z brzegu, bez możliwości stosowania zanęt.
- § 5. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną.
- § 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Szczecinie

Sylvia Jurzyk-Nordlów
/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków.

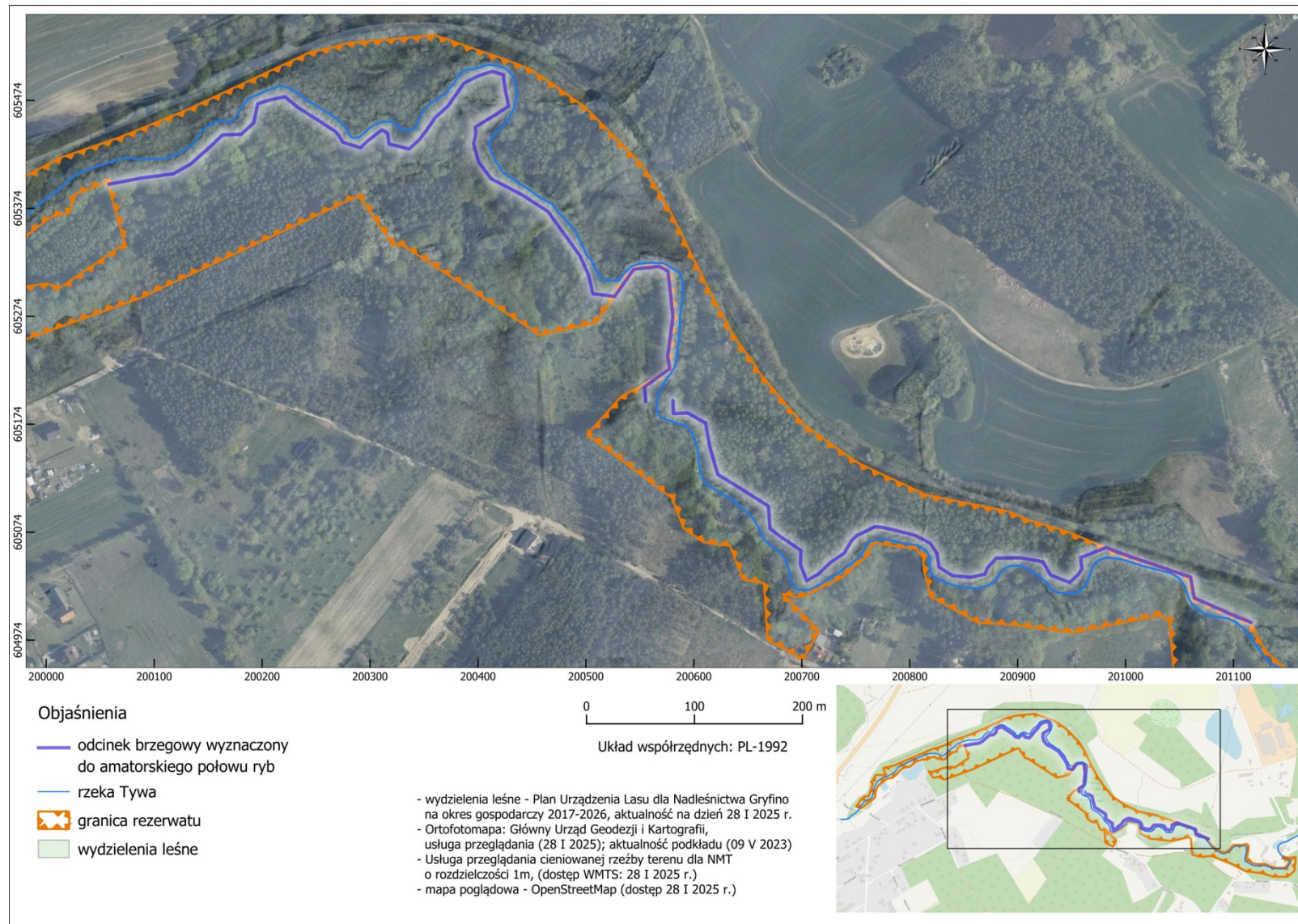
Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
wewnętrzne istniejące		
1.	Obecność w całym rezerwacie gatunku inwazyjnego – niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> .	Monitoring populacji niecierpka drobnokwiatowego w rezerwacie. Ze względu na charakter, znaczne rozpowszechnienie, a także jego długotrwałą obecność w rezerwacie, nie planuje się jego eliminacji poprzez mechaniczne usuwanie.
2.	Wahania poziomu wód w rezerwacie (głównie obniżanie), w tym również spowodowane zmianą klimatu (susze), skutkujące zmianą składu gatunkowego oraz pogarszaniem stanu siedlisk przyrodniczych.	Brak możliwości przeciwdziałania zagrożeniu w granicach rezerwatu przyrody. Prowadzenie regularnego monitoringu stanu siedlisk przyrodniczych.
wewnętrzne potencjalne		
3.	nie stwierdzono	-
zewnętrzne istniejące		
4.	Zaśmiecenie rezerwatu przyrody związane z penetracją ludzi, wydeptywanie roślinności, wędkowanie w niedozwolonych miejscach, niszczenie runa i gleby w wyniku nielegalnych wjazdów quadami lub motocyklami.	Ograniczenie zagrożenia w granicach rezerwatu polegające na prawidłowym oznakowaniu rezerwatu Wędkowanie w obrębie odcinka brzegu wyznaczonego do amatorskiego połowu ryb. Dojście do ww. odcinków po wyznaczonych w rezerwacie szlakach ¹⁾ . Usuwanie śmieci z obszaru rezerwatu. Wzmoczone kontrole służb leśnych, straży rybackiej oraz służb ochrony przyrody w zakresie przestrzegania zakazów obowiązujących w obiekcie. Konserwacja oraz uzupełnienie w miarę potrzeb oznakowania rezerwatu.
zewnętrzne potencjalne		
5.	Pogłębiające się obniżanie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych w regionie.	Brak możliwości przeciwdziałania zagrożeniu – problem o skali ponadlokalnej.

¹⁾ wyznaczone zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie wyznaczenia szlaków w rezerwacie przyrody „Wysoka Skarpa rzeki Tywy”.

Opis sposobów ochrony czynnej, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

L.p.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Monitoring siedlisk przyrodniczych oraz populacji chronionych gatunków roślin i zwierząt.	Monitoring chronionych i zagrożonych roślin, w tym: buławnika wielkokwiatowego <i>Cephalanthera damasonium</i> , gnieźnika leśnego <i>Neottia nidus-avis</i> , jarzębu brekinia <i>Sorbus torminalis</i> oraz siedlisk przyrodniczych stwierdzonych w rezerwacie – według zasad przyjętych w ogólnopolskim monitoringu siedlisk przyrodniczych (na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska opisanej w przewodnikach metodycznych).	Obszar całego rezerwatu.
2.	Utrzymanie czystości.	Zbiórka odpadów z miejsc ich nagromadzenia oraz wywóz poza obszar rezerwatu – w terminach i z częstotliwością zależną od potrzeb. Informacje o przeprowadzonych pracach należy przesłać do RDOŚ w Szczecinie.	Obszar całego rezerwatu.
3.	Kontrole w rezerwacie.	Regularne kontrole w zakresie przestrzegania zakazów w rezerwacie przyrody, prowadzone przez pracowników Lasów Państwowych/służb ochrony przyrody/straży rybackiej obszaru rezerwatu.	Obszar całego rezerwatu.
4.	Oznakowanie rezerwatu.	Konserwacja lub wymiana tablic urzędowych i regulaminowych postawionych przy granicy rezerwatu oraz uzupełnienie oznakowania (według potrzeb).	Granice rezerwatu.

a) Lokalizacja odcinków brzegowych wyznaczonych do amatorskiego połowu ryb w rezerwacie.

- b) Opis odcinków brzegu rzeki Tywa w rezerwacie dopuszczone do amatorskiego połowu ryb - w postaci listy współrzędnych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992²⁾.

Nr	X	Y	komentarz
1	605195,10	200555,38	część 1
2	605208,64	200554,11	część 1
3	605225,45	200577,59	część 1
4	605236,93	200575,73	część 1
5	605273,56	200580,57	część 1
6	605315,89	200576,03	część 1
7	605320,20	200567,98	część 1
8	605319,02	200557,13	część 1
9	605317,58	200544,22	część 1
10	605303,28	200534,15	część 1
11	605292,42	200526,47	część 1
12	605293,73	200516,38	część 1
13	605294,88	200506,41	część 1
14	605311,79	200502,51	część 1
15	605329,73	200494,71	część 1
16	605371,19	200464,67	część 1
17	605386,96	200440,09	część 1
18	605401,52	200412,00	część 1
19	605417,13	200400,55	część 1
20	605433,77	200395,87	część 1
21	605443,00	200397,96	część 1
22	605449,38	200397,43	część 1
23	605460,43	200415,52	część 1
24	605468,51	200428,23	część 1
25	605488,40	200424,48	część 1
26	605497,76	200423,44	część 1
27	605500,88	200413,04	część 1
28	605496,72	200400,03	część 1
29	605489,96	200387,03	część 1
30	605482,67	200381,82	część 1
31	605469,15	200372,46	część 1
32	605457,70	200359,98	część 1
33	605446,26	200352,17	część 1
34	605437,94	200345,93	część 1
35	605429,09	200336,28	część 1
36	605433,60	200317,48	część 1
37	605443,66	200316,28	część 1
38	605446,78	200311,08	część 1
39	605436,37	200297,55	część 1
40	605430,13	200291,18	część 1
41	605435,33	200274,66	część 1
42	605441,58	200271,02	część 1
43	605445,22	200267,90	część 1
44	605455,62	200251,77	część 1
45	605467,59	200233,04	część 1

²⁾ Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151).

Nr	X	Y	komentarz
46	605477,47	200220,95	część 1
47	605474,48	200207,29	część 1
48	605470,97	200195,98	część 1
49	605453,01	200192,14	część 1
50	605442,62	200180,50	część 1
51	605442,10	200163,34	część 1
52	605430,65	200151,37	część 1
53	605415,05	200133,68	część 1
54	605406,06	200117,97	część 1
55	605402,33	200089,80	część 1
56	605396,45	200057,99	część 1
57	604990,47	201116,16	część 2
58	604996,65	201100,46	część 2
59	605005,89	201080,04	część 2
60	605012,88	201063,55	część 2
61	605032,32	201060,03	część 2
62	605048,93	201011,37	część 2
63	605056,65	200989,51	część 2
64	605059,86	200981,69	część 2
65	605050,38	200958,21	część 2
66	605039,85	200959,42	część 2
67	605034,09	200955,52	część 2
68	605027,49	200947,81	część 2
69	605030,81	200939,55	część 2
70	605034,25	200930,64	część 2
71	605046,67	200923,13	część 2
72	605050,38	200902,55	część 2
73	605050,12	200880,02	część 2
74	605041,02	200871,86	część 2
75	605035,29	200869,78	część 2
76	605032,17	200856,25	część 2
77	605033,73	200839,61	część 2
78	605041,54	200827,12	część 2
79	605054,54	200825,04	część 2
80	605063,91	200818,80	część 2
81	605071,19	200804,75	część 2
82	605075,87	200786,03	część 2
83	605078,58	200774,28	część 2
84	605079,04	200767,57	część 2
85	605071,19	200751,17	część 2
86	605066,46	200746,27	część 2
87	605054,54	200739,21	część 2
88	605046,22	200726,72	część 2
89	605035,29	200715,28	część 2
90	605029,05	200704,35	część 2
91	605044,42	200698,67	część 2
92	605057,14	200699,15	część 2
93	605070,15	200679,90	część 2
94	605077,43	200670,54	część 2
95	605098,24	200668,98	część 2
96	605118,01	200637,77	część 2
97	605127,37	200622,16	część 2

Nr	X	Y	komentarz
98	605152,34	200614,88	część 2
99	605175,23	200610,72	część 2
100	605184,59	200594,07	część 2
101	605183,93	200580,90	część 2
102	605196,04	200580,54	część 2

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 22 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 z późn. zm.), regionalny dyrektor ochrony środowiska dla rezerwatów przyrody, które nie posiadają planów ochrony, ustanawia zadania ochronne. Zgodnie z art. 22 ust. 4 ww. ustawy. zadania ochronne, mogą być ustanawiane na rok lub równocześnie na kolejne lata, nie dłużej jednak niż na 5 lat. Zadania ochronne, zgodnie z art. 22 ust. 3 ww. ustawy uwzględniają:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin, zwierząt lub grzybów;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną oraz krajobrazową.

Rezerwat przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” uznany został na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 795). Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie wartkiej, meandrującej rzeki o charakterze podgórskim, naturalnie wykształconych zbiorowisk leśnych, w tym łągów olszowo-jesionowych, grądów z przytulią leśną *Galium sylvaticum*, żyznych buczyn, unikatowego krajobrazu głęboko wciętej doliny rzecznej oraz stanowisk rzadkich gatunków roślin, w tym storczyków.

Rezerwat zajmuje powierzchnię 20,69 ha, znajduje się na terenie województwa zachodniopomorskiego, w powiecie gryfińskim, w gminie Gryfino. Rezerwat prawie w całości położony jest na gruntach Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwa Gryfino. Do granic rezerwatu należą również dwie działki stanowiące wody powierzchniowe, o nr ewidencyjnym 66 obręb Żurawie oraz części działki nr 20/2 obręb Żurawki, gminie Gryfino będące w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Stwierdzonym zagrożeniem wewnętrznym istniejącym dla rezerwatu jest obecność w całym rezerwacie gatunku inwazyjnego – niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*. Ze względu na znaczne rozpowszechnienie tego gatunku, a także jego długotrwałą obecność w rezerwacie, nie planuje się jego eliminacji np. poprzez mechaniczne usuwanie. Istotnym zagrożeniem wewnętrznym dla rezerwatu jest również obserwowany w całym kraju, powszechny spadek poziomu wód gruntowych w wyniku zaburzonych warunków hydrologicznych w skali regionalnej, a także deficytu opadów i długotrwałych susz w związku z zachodzącą zmianą klimatu. Jako zagrożenie zewnętrzne istniejące dla rezerwatu przyrody wskazano nadmierną penetrację ludzi skutkującą wydeptywaniem roślinności oraz zaśmieceniem, stwierdzono również nielegalne wjazdy quadami i motocyklami. W związku z powyższym zaplanowano usuwanie na bieżąco z obszaru rezerwatu zalegających śmieci oraz dodatkowe kontrole służb ochrony przyrody i służb leśnych.

Jednocześnie na wniosek Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie, w zadaniach ochronnych wyznaczono dwa odcinki brzegowe do amatorskiego połowu ryb. Odcinki brzegowe wyznaczone zostały podczas lustracji terenowej przeprowadzonej przez pracowników RDOŚ w Szczecinie z przedstawicielami Nadleśnictwa Gryfino oraz Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie, przy użyciu urządzeń GPS oraz w oparciu o numeryczny model terenu. Przy typowaniu odcinków brzegowych przeznaczonych do wędkowania kierowano się przede wszystkim kryterium zachowania bez penetracji ludzkiej najcenniejszych fragmentów rezerwatu oraz ich stosunkowo łatwą dostępnością. Dopuszczenie możliwości amatorskiego połowu ryb w rezerwacie jest kontynuacją dotychczasowej tradycji i jest uzasadnione względami społecznymi. Dojście do wyznaczonych odcinków brzegowych możliwe jest po szlakach wyznaczonych odrębnym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie.

Mając powyższe na uwadze obszar rezerwatu objęty został ochroną czynną.

Zadania ochronne ustanawia się na okres 5 lat.

Projekt niniejszego zarządzenia przesłano do zaopiniowania do Nadleśnictwa Gryfino, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie oraz do Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Szczecinie. Pismem z dnia 20 marca 2025 r., znak: ZK.7212.18.2024, Nadleśnictwo Gryfino wniosło o usunięcie z załącznika nr 2 pkt 2 dotyczącego usuwania drzew niebezpiecznych. *Ww. wniosek został uwzględniony. Wycinka drzew i/lub ich konarów bądź gałęzi, w celu eliminacji zagrożenia życia, zdrowia i mienia na obszarze rezerwatu przyrody jest możliwa w oparciu o art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z ww. przepisem, zakazy obowiązujące w rezerwatach nie dotyczą prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym.*

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wniósł uwagi do przedłożonego projektu zarządzenia (e-mail z dnia 17 stycznia 2025 r.) w odniesieniu do konieczności uszczegółowienia zakresu planowanych kontroli w rezerwacie przyrody oraz korekty załącznika graficznego. Ww. uwagi Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zostały uwzględnione w projekcie zarządzenia. Jednocześnie GDOŚ wskazał na konieczność wydania zarządzenia w sprawie udostępnienia szlaków w rezerwacie przed zarządzeniem w sprawie ustanowienia zadań ochronnych.

Zgodnie z regulacjami ustawy o ochronie przyrody zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody nie stanowi aktu prawa miejscowego. Z uwagi na powyższe przedmiotowe zarządzenie nie wymaga uzgodnienia Wojewody wynikającego bezpośrednio z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190 z późn. zm.).